

FRANCISZEK NOWICKI

Rzym słowiański

FRANCISZEK NOWICKI

Rzym słowiański

Śpi Rzym słowiański¹, śpi stu wież stolica,
Mgłami przeszłości osłoniwszy lica;
Na Kapitolu² śpi lud marmurowy,
W pałacach drzemią patrycjuszów głowy,
Sen grzebie gniazda zbytku i ubóstwa,
W świątyniach nawet zdrzemnęły się bóstwa.
Śpiąca stolic! Przeszłość marzysz błogą,
A nowożytny świat nową mknie drogą;
Ty śniesz minione starej sławy mary,
Rozbitą wielkość, przebrzmiałe fanfary,
Ty gonisz widma pośród snów przelotu,
Co już w mogiłę poszły bez powrotu —
I otulona w tłumnych świątyń cieniu
Leżysz w nieczułym i gnuśnym uśpieniu.

Historia

O nie śpij, Rzymie! tam — w dziejów pochodzie
Młody świat kroczy naprzód ku swobodzie,
W księdze przeszłości jego śmiała praca
Ostatnią kartę już z wolna przewraca
I dalej idzie po mogiłym pyle;
A ty śpisz, marząc i zostajesz w tyle.

O nie śpij, Rzymie! nie czas prząść marzenia,
Gdy luna zguby kresy zaczerwienia,
Zbudź się i patrzaj!... tam z germańskiej strony
Ciągnie uragan³ zniszczeniem natchniony,
Idzie Genseryk⁴ z hordami Wandalii,
Pędzi twe legie, łom w twych ścianach wali
I trąbą dziejów siły głosi hasła...
Nie zbawi ciebie wielkość przodków zgasła,
Ani czterdzieści świątyń i ołtarzy
Przy Kapitolu spiętrzonych na straży,
Twoich augurów⁵ modły nic nie sprawią,
Ni ich zaziemskie zastępy cię zbawią,
Ni ci kamienni rycerze z kostnicy,
Ni allemańscy⁶ twoi sojusznicy.

¹*Rzym słowiański* — tzn. Rosja, jako kontynuatorka tradycji Cesarstwa Rzymskiego, nazywana „Trzecim Rzymem”, odkąd w 1547 r. car Iwan Groźny ogłosił się carem Wszechrusi, a Carstwo Rosyjskie spadkobiercą (np. przez kulturowanie tradycji prawosławia i stylu sztuki oraz architektury) tradycji Bizancjum. [przypis edytorski]

²*Kapitol* — zamek warowny starożytnego Rzymu, mieszczący świątynię Jowisza. [przypis redakcyjny]

³*uragan* (ros.) — huragan. [przypis edytorski]

⁴*Genseryk* (ok. 400–477) — król *Wandalów*, płądrował przez 14 dni Rzym, stąd imię Wandal zmienilo się w imię pospolite, oznaczające niszczycielskie barbarzyństwo. [przypis redakcyjny]

⁵*augur* — kapłan, wróżbita u Rzymian. [przypis redakcyjny]

⁶*allemańscy sojusznicy* — Alemanowie, plemię germańskie. [przypis redakcyjny]

Sam zbudź się, Rzymie, z niemocy hańbiącej,
 Masz lud, więc zbudź go, to jest olbrzym śpiący,
 On cię obroni, odmłodzi, ocali,
 To, coś zmarnował na historii fali;
 Zbudź, nim go zbudzi burza rozszalała,
 Co w łonie czasu i świata dojrzała,
 Bo wtedy głowę dasz w nierównym polu:
 Lud ruszy z żagwią⁷ do bram Kapitolu.

⁷*żagiew* — płonące polano (kawał drewna); przen.: przyczyna gwałtownych i dramatycznych zdarzeń. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/nowicki-rzym-slowianski/>

Tekst opracowany na podstawie: *Młoda Polska. Wybór poezji*, oprac. Tadeusz Boy-Żeleński, wyd. drugie, Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, Wrocław 1947.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu *Wolne Lektury* (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów Łukasza Jachowicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Aneta Rawska, Emanuel Modrzejewski, Karolina Kowska, Tadeusz Boy-Żeleński.

Okładka na podstawie: *Mountain landscape with houses*, Paweł Pacholec, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do *Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur* i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).